

# Naxçıvan – İslam mədəniyyətinin paytaxtıdır

*Respublikanın kütləvi və ixtisaslaşdırılmış kitabxanaları, Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemləri üçün metodik vəsait*

**BAKI - 2018**

**Tərtibçi:** **A.Abdullayeva,**  
*tarix üzrə fəlsəfə doktoru*

**Elmi redaktor:** **K.M.Tahirov,**  
*professor,*  
*Əməkdar mədəniyyət işçisi*

**Redaktor:** **G. Səfərəliyeva**  
*Əməkdar mədəniyyət işçisi*

**Naxçıvan – İslam mədəniyyətinin paytaxtıdır** /Tərt. ed.  
A.Abdullayeva; elmi red. K.Tahirov; red. G.Səfərəliyeva.- Bakı,  
2018.- 38 s.

**Naxçıvan şəhərinin 2018-ci il üçün İslam mədəniyyətinin  
paytaxtı elan edilməsi ilə əlaqədar Təşkilat  
Komitəsinin yaradılması haqqında  
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı**

Bakı şəhərində 2009-cu ilin oktyabr ayında İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirlərinin VI konfransında Naxçıvan şəhərinin 2018-ci il üçün İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan olunmasına dair qərar qəbul edilmişdir. Həmin qərar sivilizasiyalararası dialoqa mühüm töhfələr verən Azərbaycanın bu qədim diyarındakı zəngin mədəni-mənəvi irsə yüksək qiymətin təzahürüdür. Tarixən Yaxın və Orta Şərfin əzəmətli şəhərlərindən biri kimi Naxçıvan bütün böyük keçmiş ərzində İslam mədəniyyətinin çoxəsrlik nailiyyətlərinin layiqincə qorunub yaşadılmasında özünəməxsus rol oynamışdır.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq və Naxçıvan şəhərinin 2018-ci il üçün İslam mədəniyyətinin paytaxtı seçilməsi ilə bağlı tədbirlərin lazımı səviyyədə keçirilməsini təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Naxçıvan şəhərinin 2018-ci il üçün İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan edilməsi ilə əlaqədar aşağıdakı tərkibdə Təşkilat Komitəsi yaradılsın:

**Təşkilat Komitəsinin sədri**

Vasif Talıbov – Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri

**Təşkilat Komitəsi sədrinin müavini**

Əbülfəs Qarayev – Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət və turizm naziri, İSESKO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının sədri

**Təşkilat Komitəsinin üzvləri**

Nadir Hüseynov – Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin müavini, İSESKO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının üzvü

Səyyad Salahlı – Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin birinci müavini, İSESKO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının üzvü

Aynur Sofiyeva – Azərbaycan Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini, İSESKO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının üzvü

Əsgər Abdullayev – Azərbaycan Respublikası Dövlət Gömrük Komitəsi sədrinin müavini

Natəvan Qədimova – Naxçıvan Muxtar Respublikasının mədəniyyət və turizm naziri

Məmməd Qəribov – Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhsil naziri

Azad Cabbarov – Naxçıvan Muxtar Respublikasının gənclər və idman naziri

İsa Həbibbəyli – Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti, İSESKO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının üzvü

Dağbəyi İsmayılov – Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyi (AZƏRTAC) baş direktorunun müavini, İSESKO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının üzvü

Urxan Ələkbərov – Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının rektoru, İSESKO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının üzvü

Vasim Məmmədliyev – Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, İSESKO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının üzvü

Vasif Eyvazzadə – Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Beynəlxalq əməkdaşlıq şöbəsinin müdiri, İSESKO üzrə Azərbaycan Respublikasının Milli Komissiyasının baş katibi

Əsgər İsmayılov – Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı İdarəsinin rəisi

Vüqar Babayev – Naxçıvan Muxtar Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə İdarəsinin rəisi

2. Bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə yaradılmış Təşkilat Komitəsi Naxçıvan şəhərinin 2018-ci il üçün İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan olunması ilə bağlı tədbirlər planını üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

**İlham Əliyev,**  
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti  
Bakı şəhəri, 2 iyun 2016-cı il

## Tərtibçidən

Qədim mədəniyyət mərkəzlərindən biri olan Azərbaycan bütün dövrlərdə dünyanın diqqətində olub. Müxtəlif mədəniyyətlərin, dünaygörüslərinin vəhdət təşkil etdiyi ölkəmizdə İslam mədəniyyətinin xüsusi yeri var. Azərbaycanda bir sıra şəhərlər, eləcə də tarixən Yaxın və Orta Şərqi əzəmətli şəhərlərindən biri olan Naxçıvan bütün böyük keçmiş ərzində İslam mədəniyyətinin çoxəsrlik nailiyyətlərinin layiqincə qorunub yaşadılmasında özünəməxsus rol oynayıb. Təsadüfi deyil ki, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirlərinin VI konfransında 2018-ci ildə Naxçıvan şəhəri İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan olunmuş, həmçinin Azərbaycanın “Gənclər Paytaxtı” seçilmişdir.

Təqdim olunan vəsaitdə Naxçıvan şəhərinin “İslam mədəniyyətinin paytaxtı” elan edilməsi ilə əlaqədar kitabxanalarda keçiriləcək tədbirlərə dair metodik tövsiyələr, görkəmli şəxslərin Naxçıvan haqqında qiymətli fikirləri, tədbirlərin təşkili zamanı istifadə olunmaq məqsədilə müxtəlif dillərdə tövsiyə ədəbiyyat siyahısı verilmişdir.

Nəşrlə bağlı rəy və təkliflərini Milli Kitabxanaya göndərən şəxslərə əvvəlcədən minnətdarlığımızı bildiririk.

**Ünvan:** AZ-1000 Bakı ş., Xaqani küç. 57

**E-mail:** metodik@anl.az

## **Naxçıvan 2018-ci il İslam mədəniyyətinin paytaxtıdır**

*Naxçıvan Azərbaycan xalqının qədim tarixini əks etdirən müqəddəs bir torpaqdır.*

**Heydər Əliyev,**  
*Azərbaycan xalqının ümummilli lideri*

Qədim Azərbaycan torpağı olan Naxçıvan Yer kürəsində həyatın başlandığı ilk insan məskənlərindən biridir. Beş min il bundan əvvəl Naxçıvan şəhər mədəniyyətinin formalaşması Azərbaycanın bu qədim torpağında sivilisasiyanın inkişafının ən mühüm göstəricisi hesab olunur. Azərbaycan xalqı bu diyarda zəngin mədəniyyət yaratmış, qədim filosof və mütəfəkkirlər Naxçıvanı təkcə Şərqi deyil, həm də Qərbi Günəşi adlandırmışlar.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazisi 5,5 min kvadrat kilometr, əhalisi 450 min nəfərdir (1 iyun 2017). Naxçıvan Muxtar Respublikası paytaxt Naxçıvan şəhərindən və 7 inzibati rayondan təşkil olunub: 5 şəhəri, 8 qəsəbəsi, 207 kəndi vardır. Naxçıvan Muxtar Respublikasının sərhədi Türkiyə Respublikası ilə 14 kilometr, İran İslam Respublikası ilə 204 kilometr, Ermənistanla 246 kilometr təşkil edir.

Naxçıvan diyarı tarixən özünün görkəmli yetirmələri ilə tanınmışdır. Naxçıvan torpağının ölkəmizə bəxş etdiyi ümummilli lider Heydər Əliyev dünyada böyük şöhrət qazanmış görkəmli dövlət xadimi kimi müstəqil Azərbaycanı yaratmış, dövlət müstəqilliyimizin banisi olmuş, böyük inkişafın mühüm təməllərinin əsasını qoymuşdur. Naxçıvan hərbi tarixində qüdrətli sərkərdələr kimi tanınmış Ehsan xan Naxçıvanski, Hüseyn xan

Naxçıvanski, Cəfərqulu xan və Cəmşid xan Naxçıvanskilərin vətənidir.

Azərbaycanın ədəbiyyat, mədəniyyət və incəsənət tarixində də Naxçıvanın əhəmiyyətli yeri vardır. Belə ki, Naxçıvanda yaşayıb-yaratmış Şərq memarlıq məktəbinin banisi Əcəmi Əbubəkr oğlu Naxçıvaninin məşhur Möminəxatun məqbərəsi özünün sənət dəyərinə görə Nizami Gəncəvinin məşhur “Xəmsə”si ilə müqayisə olunur. 1883-cü ildən fəaliyyət göstərən Naxçıvan teatru Azərbaycan teatr mədəniyyətinə böyük töhfələr vermişdir. Şərqdə ilk akademiyanı və rəsədxanarı yaratmış Nəsirəddin Tusi, qüdrətli yazıçı və ictimai xadim Cəlil Məmmədquluzadə, Azərbaycan realist rəssamlıq məktəbinin banisi Bəhrüz Kəngərli, ilk tarixi romanların müəllifi Məmməd Səid Ordubadi, böyük maarifçi və ədib Məhəmməd Tağı Sidqi, romantizm ədəbi cərəyanının əsasını qoymuş Hüseyn Cavid, dünyaca məşhur kimyaçı alim, akademik Yusif Məmmədəliyev, görkəmli publisist Məhəmməd ağa Şahtaxtılı, Xalq şairi Məmməd Araz, Xalq yazıçısı Hüseyn İbrahimov bu diyarın yetirmələridir. Qüdrətli sənətkarlar olan Cəlil Məmmədquluzadənin, Hüseyn Cavidin, Məmməd Səid Ordubadinin, akademik Yusif Məmmədəliyevin ev muzeyləri, ədəbiyyat, tarix və xalça muzeyləri Naxçıvanın mədəni həyatında mühüm yer tutur.

Bu gün Naxçıvan Muxtar Respublikası Azərbaycanın əsas elm, təhsil və ictimai fikir mərkəzlərindən biridir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidentləri, görkəmli kimyaçı alim Yusif Məmmədəliyev, yarımkeçiricilər fizikası məktəbinin yaradıcısı Həsən Abdullayev, məşhur riyaziyyatçı Fərəməz Maqşudov, informatika-radiasiya üzrə qəbul olunmuş elm xadimi, professor Mahmud Kərimov, akademik Məmməd Cəfər Cəfərov, professor Abbas Zamanov, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli, akademik Teymur Kərimli və onlarla başqa görkəmli elm xadimləri Azərbaycan elminə, təhsilinə, ictimai fikrinin inkişafına yeni səhifələr yazmışlar.



Naxçıvanda hələ orta əsrlərdə universitet funksiyasını yerinə yetirən ali mədrəsələr mövcud olmuş, 1830-cu ildə isə ilk dünyəvi məktəb yaradılmışdır. Bu gün Naxçıvan Dövlət Universiteti nümunəvi kampusuna, nailiyyətlərinə və ərazisinin genişliyinə görə “Azərbaycanın Oksfordu” kimi tanınır. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Naxçıvan Bölməsi fəaliyyət göstərdiyi 15 il ərzində ölkəmizin mühüm elmi mərkəzlərindən birinə çevrilmişdir.

Naxçıvanda olan qədim yaşayış yerləri, şəhərlər, möhtəşəm qalalar, xatirə memarlığının ən mükəmməl nümunələri olan türbələr qədim və orta əsrlər dövrünə aid mədəniyyət nümunələri, və təkrarsız təbiət abidələridir. İslam dini qəbul olunana qədərki mədəniyyətin nümunələri kimi neolit, eneolit, Kür-Araz və Boyalı qablar mədəniyyətinin nadir incilərini, Gəmiqaya abidələrini də qeyd etmək olar. 653-cü ildən sonra isə bu mədəniyyət İslam mədəniyyəti ilə vəhdətdə inkişaf etməyə başlamışdır. İslam dininin qəbulundan sonra Naxçıvan memarları islam memarlığı ənənələrindən də bəhrələnmiş, bir-birindən dəyərli türk-islam mədəniyyəti nümunələri ilə tarix və mədəniyyətimizi daha da zənginləşdirmişlər.

Belə abidələrdən biri Naxçıvan memarlıq məktəbinin banisi Əcəmi Naxçıvani tərəfindən Naxçıvan şəhərinin cənub-şərq tərəfində 1162-ci ildə inşa edilən Yusif Küseyiroğlu türbəsidir. El arasında “Atababa günbəzi” kimi də tanınan abidə yeraltı sərdabədən və yerüstü türbədən ibarətdir. Naxçıvanın türk-islam mədəniyyətinin ən dəyərli nümunələrindən olan Yusif Küseyiroğlu türbəsinə məqbərənin qurşağında Qurani-Kərimin “Al-i İmran” surəsindən 15-17-ci ayələr, tağı üzərində isə “Bəna Əcəmi Əbubəkr oğlu Naxçıvaninin əməlidir” sözləri yazılmışdır.

XII əsrdə böyük memar Ə.Ə.Naxçıvaninin Atabəy Eldənizin xanımı Möminə xatının şərəfinə ucaldığı türbə isə Şərq memarlığı tarixində qızıl səhifədir. Möminə xatın türbəsi türk-islam aləmində qadına verilən dəyərin ifadəsidir. Diqqətçəkən abidələrdən digəri XII əsrdə Culfa yaxınlığında ucaldılan Gülüstan türbəsidir.

Əcəmi ənənələrini davam etdirən bu nadir sənət incisi naxış kompozisiyasının kamilliyi, özünəməxsusluğu ilə bütöv bir sənətkarlıq məktəbindən xəbər verir. Tünd qırmızı tufdan inşa edilən, abidə sərdabə və türbədən ibarət Gülüstan türbəsi mənbələrdə bəzən “Kəsik günbəz” kimi də qeyd edilir.

Naxçıvan şəhərinin yaxınlığında yerləşən və Qurani-Kərimdə adı çəkilən Əshabi-Kəhf Ziyarətgahı Dini-Mədəni Abidə Kompleksi kimi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu yer yüz illər boyunca dini inanc məkanı kimi tanınmışdır.

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyev hələ Sovet hakimiyyəti illərində xalqımızın dininə, inanclarına hörmət bəsləmiş və müqəddəs yerlərə qayğı göstərmişdir. Bu qayğı, müstəqillik dövrümüzdə də davam etmişdir. Ulu öndərin 1998-ci ildə Əshabi-Kəhf in abidələşdirilməsi və bərpa edilməsi barədə göstəriş verməsi, xalqımızın dininə və tarixinə göstərilən qayğının bariz nümunəsidir. Bu gün Əshabi-Kəhf tarixi abidəsi və ziyarətgahı yenidən qurulmuş, burada məscid tikilmiş, yol çəkilmiş, zəvvarlar üçün hər cür şərait yaradılmışdır.

Orta əsrlər Azərbaycan tarixinin əvəzsiz yadigarı olan Qarabağlar Türbə Kompleksi Kəngərli rayonunun Qarabağlar kəndində yerləşir. Bir türbə və qoşa minarəli baştağdan ibarətdir. Qoşa minarəli baştağın üzərindəki kitabənin mətnindən aydın olur ki, bu kompleksin tikilməsini Cahən Quti xatın əmr etmişdir.

Müsəlmanların ibadət və təhsil yerləri kimi yaranan dini ocaqlardan biri də Naxçıvan şəhər Came məscididir. İslamın əvvəllərindən mövcud olan və XVIII əsrdə Məhəmməd Təqi tərəfindən təmir olunan, xalq arasında “Şəhər məscidi” kimi tanınan Came məscidi sovet hakimiyyəti illərində, ateizm təbliğatına geniş rəvac verildiyi bir dövrdə Naxçıvanda fəaliyyət göstərən yeganə məscid olub. Ordubad Came və Qırx kimsənə məscidləri, Babək rayonunun Cəhri kəndindəki Cilovxanlı məscidi də sovet hakimiyyətindən əvvəlki dövrlərdə bölgənin sosial-siyasi və ideoloji həyatında mühüm rol oynamışdır. Müstəqillik dövründə Heydər məscidi, Nehrəm kənd məscidi, Şəhur məscidi,

Əbrəqunus və Naxçıvan şəhərində tikilən yeni məscid kompleksi islami dəyərlərə olan bağlılığı nümayiş etdirir.

Naxçıvanın türk-islam mədəniyyəti abidələri içərisində orta əsr Azərbaycan memarlığının nadir nümunələrindən sayılan buz-xanaların da xüsusi yeri vardır. Özünəməxsus memarlıq xüsusiyyətləri ilə seçilən belə abidələrdən biri Naxçıvan şəhərinin cənub tərəfində, İmamzadə kompleksinin yaxınlığında yerləşən XII-XIV əsrlərə aid buzxanadır. Bununla yanaşı, XIV əsr abidəsi olan Ordubad şəhər buzxanası və tarixi XIX əsrə aid edilən Cəlilkənd buzxanası qədim dövrlərdə havaların isti vaxtlarında əhalinin buza olan tələbatını ödəmişdir. Zaman keçdikcə güclü aşınmaya məruz qalmış buzxana kompleksləri bərpa olunmuşdur.

Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində inşa olunmuş türk-islam mədəniyyəti abidələrinə mülki tikililər, o cümlədən saraylar da daxildir. Belə saraylardan biri Naxçıvan xanlarının yaşayış evi – Xan Sarayıdır. Sarayı XVIII əsrin sonlarında Naxçıvan xanı, görkəmli dövlət xadimi Kəlbəli xan Kəngərli tikdirmişdir.

VII əsrdən sonra Naxçıvan ərazisində müxtəlif sufi təriqətlərinə mənsub mərkəzlər, o cümlədən zaviyələr, həmçinin savadlı kadrlara olan tələbatı ödəmək məqsədi ilə mədrəsə binaları da inşa olunmuşdur. Zaviyələr həm ibadət və zikir yerləri, həm də təhsil mərkəzləri olduğundan zaviyə-mədrəsə binaları da tikilirdi. Naxçıvanda xüsusi memarlıq üslubunda inşa edilən Naxçıvanın türk-islam mədəniyyəti nümunələri sırasında özünəməxsus memarlıq xüsusiyyətlərinə malik olan zaviyə-mədrəsə binası xüsusi yer tutur.

Naxçıvan ərazisində orta əsrlər zamanı yaradılan dini-memarlıq abidələri sırasında xanəgah kompleksləri də mühüm əhəmiyyətə malikdir. Belə komplekslərdən biri memarlıq quruluşuna görə XII əsrə aid edilən Xanəgah Memarlıq Kompleksidir. Xanəgah Memarlıq Kompleksi Culfa rayonunun Xanəgah kəndindən şimal-şərq tərəfdə Əmir Teymura qarşı müqavimətin əsas istinadgahı olan Əlinəqalanın yaxınlığında yerləşir. Kompleks türbə, məscid və digər tikililərdən ibarətdir.

Türk-islam mədəniyyəti abidələrinin özünəməxsus nümunələrindən biri də hamamlardır. Naxçıvan şəhərinin mərkəzində yerləşən Şərq hamamı XVIII əsrdə Şərq memarlığı üslubunda inşa edilib. Şərur rayonundakı XVIII əsrə aid edilən Yengicə hamamı, eyni zamanda, XVIII-XIX əsr Ordubad hamamı əhalinin həyatında mühüm rol oynamış, yuyunma, paklanma yeri olmaqla bərabər, həm də insanların görüş, söhbət, istirahət və müalicə məkanına çevrilmişdir.

Məşhur Batabat yaylağı, füsunkar Ordubad dağları, Arpaçay vadisi Naxçıvanın turizm baxımından da böyük imkanlara malik olduğunu göstərir. Naxçıvan şəhərindəki 5 ulduzlu “Təbriz” və “Duzdağ” hotelləri və digər mehmanxanalar xarici qonaqlara Avropa standartları səviyyəsində xidmət göstərmək imkanlarına malikdir. Bronxial astma və allergiya xəstəliklərini təbii üsullarla müalicə edən Duzdağ xəstəxanasının dünyada analoqu yoxdur. Naxçıvan Duz muzeyi dünyanın nadir muzeylərindən biridir.

Muxtar respublikada tarixi abidələrin tədqiqi və beynəlxalq miqyasda təbliği istiqamətində həyata keçirilən ardıcıl tədbirlər də artıq öz bəhrəsini verir. Alimlərimizin xarici ölkələrin aparıcı elmi müəssisə və mütəxəssislərinin iştirakı ilə Naxçıvan tarixinə, arxeologiyasına, etnoqrafiyasına və folkloruna dair tədqiqatlar aparmasına, ekspedisiyaların təşkil olunmasına, müxtəlif mövzularda kitab, monoqrafiya, dərslik və elmi məqalələrin nəşr edilməsinə əsaslı təkan vermiş, beş minillik tarixə malik Naxçıvan şəhər mədəniyyəti tədqiqat mövzusunə çevrilmişdir. Aparılan tədqiqatların nəticəsi və elmi sübutu olaraq nəşr olunan minlərlə kitab və ensiklopediyalar da Naxçıvan tarixi ilə yanaşı, həm də bu qədim diyardakı abidələrin öyrənilməsi baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir. Xüsusilə, Azərbaycan və ingilis dillərində nəşr olunan “Naxçıvan abidələri ensiklopediyası”, “Naxçıvan: türk-islam mədəniyyəti abidələri” kitabları Naxçıvandakı türk-islam mədəniyyəti abidələri haqqında dolğun məlumat verən dəyərli elmi ədəbiyyatdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası bütün sahələr üzrə böyük sürətlə inkişaf edərək, sözün əsl mənasında, intibah mərhələsi səviyyəsinə yüksəlmişdir. Regionda müasir sənaye mərkəzləri yaradılmış, aqrar sektorun yüksək inkişafı təmin edilmişdir. Naxçıvanın 2018-ci ilin Gənclər Paytaxtı seçilməsi burada insan resurslarının sürətli artımı ilə bərabər, həm də ölkəmizin yeni nəsillərinin inkişafına yaradılan geniş imkanları da nümayiş etdirir. Naxçıvan Muxtar Respublikasının 2017-ci ilin mühüm iqtisadi göstəricilərinə görə Azərbaycan Respublikasının regionları arasında birincilik qazanması burada illərdən bəri aparılan ardıcıl quruculuq proseslərinin qanunauyğun məntiqi nəticəsidir. Bütün bunlar nəzərə alınaraq Naxçıvanın 2018-ci ilin Gənclər Paytaxtı seçilməsi burada insan resurslarının sürətli artımı ilə bərabər, həm də ölkəmizin yeni nəsillərinin inkişafına yaradılan geniş imkanları da nümayiş etdirir. Eyni zamanda İslam Ölkələrinin Elm, Təhsil və Mədəniyyət Təşkilatının (İSESCO) təklifi ilə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin mədəniyyət nazirlərinin 2009-cu ilin oktyabrında Bakı şəhərində keçirilmiş altıncı konfransında qəbul edilmiş qərarla Naxçıvan şəhəri 2018-ci il üçün İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyev 2016-cı il 2 iyun tarixində “Naxçıvan şəhərinin 2018-ci il üçün İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan edilməsi ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin yaradılması haqqında” sərəncam imzalamışdır.

Təşkilat Komitəsinin Tədbirlər Planına əsasən Naxçıvan Muxtar Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi və Naxçıvan Muxtar Respublikası Rəhbərlik və Yeni Texnologiyalar Nazirliyi tərəfindən “Naxçıvan İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı – 2018” rəsmi internet sahifəsi yaradılmışdır. “İslam mədəniyyətinin paytaxtı Naxçıvan – 2018” loqotipinin təqdimatı olmuş, Naxçıvan şəhərinin İslam mədəniyyətinin paytaxtı olmasını əks etdirən videoçarxlar, suvenirlər, zərf və poçt markaları, kitablar hazırlanmışdır. “Naxçıvanın türk-islam mədəniyyəti abidələri: tarixdə və günümüzdə” beynəlxalq konfransı isə Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisin-

dəki türk-islam mədəniyyəti abidələrinin öyrənilməsi və təbliğində yeni mərhələnin əsasını qoymuşdur.

Bu bir reallıqdır ki, bəşər sivilizasiyaları arasında İslam sivilizasiyasının daim xüsusi yeri olub. Ümumiyyətlə, İslamın geniş yayılmasını təkcə dini etiqad baxımından izah etmək düzgün olmazdı. İslamın yayılması həm də mədəni ənənə və elmlə bağlıdır.

Dünyanın çox böyük coğrafi ərazisini əhatə edən İslam dünyasında bu gün yüzlərlə şəhər mövcuddur. Bu şəhərlər arasında əhalisinin sayına, infrastrukturuna görə diqqəti cəlb edənləri də az deyil. Lakin həmin şəhərlərin əksəriyyəti “İslam mədəniyyətinin paytaxtı” kimi şərəfli bir ada hələ də layiq görülməyib. Naxçıvan şəhəri isə tarixiliyi, zəngin mədəniyyəti və bütün istiqamətlər üzrə həyata keçirilən quruculuq işləri nəticəsində “İslam mədəniyyətinin paytaxtı” adına layiq görülüb.

Bu da həqiqətdir ki, İslamın mədəni göstəricilərindən biri kitab mədəniyyətidir. Heç bir din haqqında bu qədər kitab yazılmayıb. İnanırıq ki, 2018-ci ildən başlayaraq İslam dünyasında yazılacaq kitablarda Naxçıvanın adı daha çox qeyd olunacaq. Çünki tarixən Yaxın və Orta Şərqi əzəmətli şəhərlərindən biri kimi Naxçıvan bütün böyük keçmişi ərzində İslam mədəniyyətinin çoxəsrlik nailiyyətlərinin layiqincə qorunub yaşadılmasında özünəməxsus rol oynayıb. Bu ənənəni İslam mədəniyyətinin paytaxtı kimi daha böyük əzmlə davam etdirəcək.

Naxçıvanın İslam mədəniyyətinin və gənclərin paytaxtı olması həm də keçmişlə gələcək arasında sağlam körpü, nəsillər arası qırılmaz mənəvi bağlar deməkdir. Sağlam milli-mənəvi və dini dəyərlər, dövlətçilik və vətənpərvərlik ideyaları əsasında yetişən gəncliyin fırvan gələcəkdən xəbər verməsi deməkdir. Hər iki status qoca Şərqi qapısı olan Naxçıvanın qədim tarixinin, özünəməxsus mənəvi dəyərlərinin, füsunkar təbiətinin, müasir inkişaf tarixinin tanınması, müasir şəhərsalma mədəniyyəti və memarlıq üslubuna malik olan muxtar respublikanın turizm potensialının nümayişi baxımından yeni imkanlar yaradır.

## **Naxçıvan şəhərinin “İslam mədəniyyətinin paytaxtı” elan edilməsi ilə əlaqədar kitabxanalarda keçiriləcək tədbirlər**

Gündən-günə gözəlləşən Naxçıvan şəhərinin 2018-ci ildə İslam mədəniyyətinin paytaxtı olması muxtar respublikamızın, ölkəmizin, ümumilikdə isə İslam dünyasının mədəni həyatında yaddaqalan bir hadisə, mədəniyyət aləmində beynəlxalq səviyyədə böyük irəliləyişlərin müjdəçisidir.

Naxçıvanın tarixi, mədəniyyəti, elmi, təhsili, iqtisadiyyatı və İslam dininin, tarixi-mədəni ənənələrin formalaşması haqda məlumatların geniş ictimaiyyətə çatdırılmasında bir sıra sahələrin mütəxəssisləri kimi **kitabxanaçıların** da qarşısında mühüm vəzifələr durur. Kitabxanalarda əvvəlcədən hazırlanmış tədbirlər planı əsasında il ərzində elektron resurslar, ənənəvi və virtual sərgilər, kitab sərgiləri, yeni kitabların təqdimatı, elmi-praktik konfranslar, mühazirə, maarifləndirici layihə və tədbirlərin keçirilməsi, Naxçıvanda olan tarixi və dini abidələri ziyarət, Naxçıvan haqqında çəkilmiş filmlərə baxış, silsilə məqalələrin dövrü nəşrlərdə dərc edilməsi, internet saytlarında yerləşdirilməsi, faktların, sənədlərin video görüntülər vasitəsi ilə nümayiş etdirilməsi, virtual ekskursiyaların təşkili, məlumatlandırma və təbliğat xarakterli çap məhsullarının (buklet, flayer, təqvim və s.) nəşri məqsədəuyğun olardı. Bir sözlə çap əsərlərindən və digər informasiya daşıyıcılarından səmərəli istifadə edərək kompleks kitabxana-informasiya, biblioqrafiya xidmətləri göstərmək, ənənəvi və elektron xidmət növlərindən istifadə etməklə Naxçıvanın tarixi, mədəniyyəti, elmi, “Naxçıvan İslam mədəniyyətinin paytaxtı” olması və bu sahədə görülən işlər həm yerli, həm də beynəlxalq səviyyədə təbliğ olunmalıdır.

İlk növbədə kitabxananın saytında Naxçıvan haqqında kitabxananın fondunda olan materiallar əsasında **elektron məlumat**

**bazasını** hazırlamaqla daha çox əhalini, bütün dünyanı məlumatlandırmaq mümkündür. Elektron məlumat bazasında Naxçıvanın İslam mədəniyyətinin paytaxtı” elan edilməsi və Naxçıvan haqqında mühüm tarixi hadisələri, faktları, rəsmi sənədləri müfəssəl şəkildə əks etdirmək faydalı olardı.

*Nümunə:* **2018 – Naxçıvan İslam Mədəniyyətinin Paytaxtıdır**

### **Ümumi məlumat**

- Naxçıvanın tarixi
- Rəsmi sənədlər
- Naxçıvan və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı
- Görkəmli naxçıvanlılar

### **Naxçıvanın mədəniyyəti**

- Tarixi abidələr
- Mədəniyyət sərəvtləri
- Turizm
- Milli mətbəx

### **Naxçıvan haqqında nəşrlər**

- kitablar
- məqalələr

### **Fotoqalereya**

### **Videoqalereya**

Əhalinin daha çox hissəsinin sosial şəbəkələrdən fəal istifadə etdiyini nəzərə alsaq, kitabxanaçı da sosial şəbəkələrdə fəal olmalı, Naxçıvanın tarixi, mədəniyyəti, tarixi-memarlıq abidələri, Naxçıvanın və İslami dəyərlərin təbliği üçün keçirilən tədbirlərin foto şəkillərini, video çarxlarını yerləşdirməklə kitabxanaya daxil olmuş yeni kitablardan informasiyalar verməli və daha çox insanları İslam mədəniyyətinin paytaxtı ilə tanış etməlidir.

Bu gün kitabxanalarda istənilən mövzu üzrə **virtual kitab sərgilərinin** hazırlanması çox aktualdır.

Virtual kitab sərgiləri canlı, dinamik və rəngarəng olduğu üçün özünə daha çox oxucu cəlb edə bilir. Virtual kitab sərgiləri-



ni bir neçə tərtibatda təşkil etmək mümkündür. Buraya yalnız bir kitabın sərgisi, toplu halında olan kitabların sərgisi, səsli mətnlərin və ya musiqinin müşayiəti ilə kitablar haqqında qısa annotasiyaların səsləndirilməsi və s. daxildir.

Virtual kitab sərgiləri üçün ilk növbədə slaydlar hazırlanmalıdır.

- Titul slayd: sərginin başlığı;

*Nümunə: “İslam dünyasının qədim şəhəri – Naxçıvan” virtual kitab sərgisi*

- **Slayd 2:** Kitabxananın adı;
- **Slayd 3:** Kitabların şəkilləri, bibliografik təsviri və qısa annotasiyaları ilə birgə nümayişi.

Bu slaydda həmçinin dövrü mətbuat bölməsi yaradıb qəzet və jurnallarda Naxçıvan və İslam mədəniyyəti ilə bağlı məqalələri də yerləşdirmək olar.

*Baxşəliyev, V. Naxçıvanın tarixi abidələri /Vəli Baxşəliyev, F.Quliyeva; elmi red. A.Seyidov; AMEA Naxçıvan bölməsi, Naxçıvan Dövlət Un-ti, Naxçıvan Un-ti.- Bakı: Nurlan, 2017.- 212 s.: fotosək., şək., 30 sm.*

*Vəliyev, S.İ. Naxçıvanın ziyalıları, elm-sənət fədailəri /S.İ.Vəliyev, A.S.Axundov; elmi red. İ.Ə.Həbibbəyli.- Naxçıvan: Ləman Nəşriyyat Poliqrafiya MMC, 2017.- 456 s.*

*Cabbarlı, Ə. Heydər Əliyev və Naxçıvan tarixi məsələləri /Ələkbər Cabbarlı.- Naxçıvan, 2015.- 232 s.*

*Naxçıvan folkloru /Baş məsləhətçi V.Talibov; red. və tərt. ed. M.Cəfərli, R.Babayev.- C.3: Naxçıvan folkloru antologiyası.- Naxçıvan: [Əcəmi], 2012.- 549, [11] s.: fotosək., xəritə, 25 sm.*

*Hacıyev, İ. Naxçıvan qədim Şərq sivilizasiyaları ilə sıx bağlı olan diyar = Нахчыван пространство слияния древних Восточных цивилизаций = Nakhchivan a Land Closely Connected*

*with Ancient Eastern Civilizations /İsmayıl Hacıyev.- Naxçıvan: Əcəmi NPB, 2014.- 120 s.*

*Naxçıvan qədimdən günümüzə qədər: (Naxçıvan Muxtar Respublikasının 90 illiyinə həsr olunmuş məqalələr toplusu).- Bakı, 2014.- 262 s.*

- **Slayd 4:** İzahlı mətn

*“Naxçıvan – Azərbaycanın qədim və zəngin memarlıq abidələri diyarıdır. Naxçıvan Muxtar Respublikasında 1562 tarix və mədəniyyət abidəsi qeydə alınmışdır. Bunlardan 55-i dünya əhəmiyyətli abidələrdir. Naxçıvan abidələri türk-müsəlman mədəniyyətinin bütün yüksək sənətkarlıq xüsusiyyətlərini özündə yaşadır. Azərbaycan memarlıq məktəbinin banisi Əcəmi Naxçıvaninin XII əsrdə yaratdığı məşhur Möminəxatun məqbərəsi Şərq memarlığının şah əsərlərindən biri, ölkə memarlıq sənətinin “Daş Xəmsəsi” kimi qiymətləndirilir.”*

- **Slayd 5:** Kitablara oxumaq və ya daha yaxından tanış olmaq üçün kitabxananın ünvanı, elektron resurs varsa linki, əlaqə telefonları və e-mail ünvanı göstərilir.

“Naxçıvan İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı – 2018” çərçivəsində kitabxanaçılar Naxçıvanda yerləşən dini və tarixi abidələrə, muzeylərə **virtual turlar (ekskursiyalar)** təşkil edə bilirlər.

Virtual turların təşkili zamanı görüntü, subtitrlər, eyni zamanda səs də nəzərə alınmaqla Naxçıvanın tarixi-memarlıq, arxeoloji, dini abidələri, ziyarətgahları, məscidləri, türbələri, turizm obyektləri haqqında məlumatlar daxil edilməlidir.

## *Nümunə*

### **“Naxçıvan – İslam mədəniyyətinin mərkəzi kimi”**

#### *Virtual ekskursiya*

Virtual səyahət üçün aşağıdakıları daxil etmək olar:

- *Naxçıvan şəhəri (ümumi görüntü);*
- *Naxçıvan şəhərinin qədim yaşayış məskənləri;*
- *Tarixi arxeoloji və memarlıq abidələri;*

Xan Sarayı (XVIII əsr)

Aza körpüsü

Culfa (Gülüstan) karvansarası

Əlincəçay xanəgahı

Gəmiqaya abidəsi

Köhnəqala

Qazançı körpüsü

Qeysəriyyə

Zaviyə mədrəsə binası

Yengicə hamamı

(XVIII əsr)

Şərq hamamı

(XVIII əsr)

- *Naxçıvanın adət və ənənələri*

- *Naxçıvanın mətbəxi*

- *Ziyarətgahlar:*

Əshabi-Kəhf, Miranşah piri

- *Buzaxanalar*

Naxçıvan şəhər buzxanası (XII-XIV əsrlər)

Cəlilkənd buzxanası (XIX əsr)

Ordubad şəhər buzxanası (XIV əsr)

- *Türbələr:*

Yusif Küseyr oğlu türbəsi (1162-ci il)

Möminə Xatın türbəsi (1186-cı il)

Gülüstan türbəsi (XII əsr)

Qarabağlar Türbə Kompleksi (XII-XIV əsrlər)

Gilan türbəsi  
Ağoğlan türbəsi  
Nuh Türbəsi

• **Məscidlər**

Came məscidi (XVIII əsr)  
Heydər məscidi (1996-cı il)  
Şərur şəhər məscidi (2009-cu il)  
Cilovxanlı məscidi (XV əsr)  
Nəhrəm kənd məscidi (2016-cı il)  
Qırx kimsənə məscidi (XIV əsr)  
Əbrəqunus məscidi (2013-cü il)  
Dırnıs məscidi

• **İmamzadələr**

Naxçıvan şəhərində İmamzadə Kompleksi (XVIII əsr)  
Parçı (Xanlıqlar) imamzadəsi (XVII-XVIII əsrlər)  
Nəhrəm İmamzadəsi (XVIII əsr)

Beləliklə, videofayllar, çarxlar, slayd təqdimatlar vasitəsilə keçirilən video turlar oxuculara respublikamızın dilbər guşələrindən biri olan Naxçıvanın tarixi və mədəniyyətini, dini abidə və ziyarətgahlarını, adət-ənənələrini internet vasitəsi ilə günün istənilən vaxtı onlayn virtual səyahət edə bilmə imkanı yaradacaqdır.

Maraqlı tədbirlərdən biri də “**Kitab karvanı**” layihəsidir. Məlum olduğu kimi Naxçıvan Muxtar Respublikasında 8 Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi fəaliyyət göstərir. Kitab karvanı layihəsini bu rayonlar arasında təşkil etmək faydalı olardı.

Kitab karvanının vəzifələri: əhalidə kitaba və mütaliyəyə marağın stimullaşdırılması; regionlarda kitabxanaya yeni oxucular cəlb etmək; gənc nəslin mütaliə mədəniyyətinin səviyyəsinin yüksəldilməsi; aktual mövzularda kitab təbliğinin genişləndirilməsi; əhali arasında fiziki imkanları məhdud olan insanların mədəni təcridinin aradan qaldırılması.

İlk növbədə 2018-ci ilin **Naxçıvan-İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan edilməsi** ilə əlaqədar M.S.Ordubadi adına Naxçıvan Muxtar Respublika Kitabxanası, Naxçıvan MKS ilə birgə

kitab karvanına hazırlaşır. Tədbirə hazırlıq zamanı onun məqsədi, kitab karvanının marşrutlarının və istiqamətlərinin təyin edilməsi, oxucu auditoriyasının (yaş həddi nəzərə alınaraq) müəyyənləşdirilməsi, karvan boyu keçiriləcək tədbirlərin (kitab təqdimatı, yazıçı və şairlərlə, görkəmli elm və mədəniyyət xadimləri ilə görüşlərin təşkili, ədəbi-musiqili görüşlər, viktorinalar, virtual ekskursiyalar və s.) ssenarisinin hazırlanması, mütaliə və təqdimat üçün kitabların seçilməsi, karvanın dayanacağı məntəqələrdə müvafiq region kitabxanasının əməkdaşları arasından seçilmiş, proqram üzrə əvvəldən təyin edilmiş şəxslərin yerləşdirilməsi; karvanda yola düşəcək iştirakçıların tərkibinin və vəzifələrinin müəyyənləşdirilməsi, məntəqələrdə paylamaq üçün kitab, qəzet və jurnalların, audiokitabların əvvəlcədən seçilməsi, KİV-də reklam və təbliğat məlumatlarının yerləşdirilməsi, məlumat xarakterli vərəqələrin, bukletlərin çapı zəruridir. Naxçıvan şəhərindən başlayaraq səfər edilən hər rayonda keçirilən tədbirlər təkcə kitabxanalarda deyil, açıq havada da təşkil edilir ki, bu da əhali arasında kitab təbliğini daha da kütləviləşdirir.

**Fləşmob** (ing. flash mob – flash – an; ani parıltı; mob – kütlə, “ani toplanan kütlə”, “toplumun parıltısı”) – kütləvi surətdə bir qrup gəncin (“mobberlər”) ani surətdə əvvəldən danışılan yerdə toplaşaraq, kütləvi aksiya keçirməsi, danışılan hərəkətin edilməsi və həmin yerdən tez ayrılmaları kimi izah edilir. Fləşmob internet hadisəsi olduğu üçün, iştirakçılar fləşmobun keçiriləcəyi zaman və məkan barədə əvvəlcədən internet vasitəsi ilə məlumatı alırlar. Fləşmobun əsas cəhətlərindən biri odur ki, bütün dünya mobberlərinin əməl etməli olduğu ümumi qaydaları var. İlk öncə mobberlər fləşmobun maraqlı və gözlənilməz olması üçün aksiyanın təşkil olunacağı yerə vaxtından əvvəl getməməlidirlər. Onlar təsadüfi, yoldan keçən, hətta tanıdıqları insanları da tanımayan təəssüratı yaratmalı, qəfildən peyda olub fləşmobu keçirib sakitcə öz yollarına davam etməlidirlər. Fləşmobun ssenarisi maraqlı və qeyri-adi olmalı, əvvəlki aksiyaları tam olaraq təkrarlammalıdır. Kənardan seyr edən tamaşaçılar elə düşünməlidirlər

ki, bu hərəkətlərin xüsusi mənası var, sadəcə onlar tapmaqda çətinlik çəkirlər, aksiyanın təəccüblü hissəsi də elə budur. Kitabxanaların fəaliyyətində fləşmoblar ictimaiyyətin diqqətini kitabxanaya, əhali arasında müətlə vərdişlərinin yayılması və genişlənməsinə cəlb etmək üçün tətbiq edilir. Naxçıvanda da 2018-ci ilin həm Gənclər paytaxtı, həm də İslam Mədəniyyətinin paytaxtı seçilməsi ilə bağlı gənc oxucularla birgə fləşmob təşkil etmək olar. İştirakçılar şəhərin əhalinin gur olduğu bir yerində, (Naxçıvanın tarixi abidələri, muzeyləri, turizm məkanlarında) qəfil bir araya gələrək (Naxçıvanla bağlı foto-plakatlar və şüarlarla birgə) Naxçıvan və İslam dini, milli-mənəvi dəyərləri barədə, yeni çap edilmiş kitablar, qəzet və jurnallar, ekranlaşdırılmış filmlər barədə bir neçə dəqiqə məlumat verir, əhaliyə öncədən kitabxana tərəfindən hazırlanmış mövzu üzrə tövsiyə ədəbiyyat siyahılarını, bukletləri paylayır və gözlənilmədən eyni vaxtda dağılışırlar. Bu fləşmobu eyni vaxtda muxtar vilayətin bir neçə rayonunda müxtəlif tarixi məkanlarda təşkil etmək daha faydalı olardı.

**Buktreylər.** Buktreylər – kitabın içindəkiləri vizuallaşdırmaqla onun ən parlaq və tanınan anlarını özündə əks etdirən video çarx və ya kitabın məzmunundan bəhs edən qısametrajlı filmidir. Bu cür filmlərin məqsədi müətlənin, ictimaiyyət üçün hər hansı bir aktual məsələnin təbliği, vizual vasitələrin köməyi ilə kitablara diqqətin cəlb edilməsidir. Belə videoçarxlar müasir kitablara yanaşı, klassikaya çevrilmiş kitablara da çəkilir. 3 dəqiqədən artıq olmayan bu “mini film”i peşəkar kameraya və ya smartfon telefonlara çəkmək olar. Müxtəlif proqramlardan istifadə etməklə təqdimat yaradılır, mətn, musiqi yazılır, montaj edilir. Belə çarxlar geniş yayılmış video hostinqlərdə və sosial şəbəkələrdə yerləşdirilir. Buktreylərlərin hazırlanması üçün kitabın seçilməsi, janrın seçilməsi, süjet xəttinin seçilməsi, video formatın təyin edilməsi, buktreylərin proqramda yazılması və montajı zəruridir. Buktreylər bir qədər az xərc tələb edir və onları müstəqil şəkildə hazırlamaq mümkündür. Videoçarx üçün müəllifin özünəməxsus olan və ya internetdən köçürülmüş foto və video

materiallar, illüstrasiya və musiqi, reklam edilən kitabdan sitatlar, kitabın üz qabığı və xülasəsinin hərəkətli təsviri, çarxın ssenarisi tələb olunur. Naxçıvan – İslam mədəniyyətinin paytaxtı ili çərçivəsində Naxçıvanın tarixi, mədəniyyəti, milli mənəvi dəyərləri, görkəmli elm və mədəniyyət xadimləri, sərkərdələri, adət-ənənələri, milli mətbəxi və s. haqqında kitabları vizuallaşdırmaq maraqlı və faydalı olardı. Bu məqsədlə kitabxanaçı Naxçıvan regionu üzrə **“İslam dünyasının qədim şəhəri Naxçıvan”** adlı buktreyler festivalı keçirə bilər. Festival barədə elan hazırlayıb saytda, sosial şəbəkələrdə oxucuları məlumatlandırmaq və festivalın şərtlərini bildirmək zəruridir. Kitab seçimində kitabxanaçı oxuculara tövsiyələr verə bilər.

**Yaradıcı şəxslərlə görüş.** Bu görüşə yazıçı və şairlər, rəssam və heykəltəraşlar, teatr xadimləri, musiqiçilər və digər yaradıcı sənətkarlar dəvət oluna bilər. Belə görüşlər zamanı yazıçı və şairlər, kitab müəllifləri Naxçıvanla, İslami dəyərlərlə əlaqədar yeni kitabları oxuculara təqdim edir, dəvət olunmuş heykəltəraşlar kitabxananın yerləşdiyi ərazidə mövcud olan abidələr, yaratdığı heykəllər, rəssamlar isə çəkdikləri rəsmlər barədə söhbət açır, kitabların onların həyatındakı rolundan bəhs edirlər. Görüşdə Naxçıvanla, Naxçıvanda İslam dini və mədəniyyəti ilə bağlı olan əyani vasitələr və eksponatlar, kitablar, dövrü və ardı davam edən nəşrlər, əl işləri, Naxçıvandakı tarixi abidələri nümayiş etdirən foto stend hazırlana bilər. Tədbirdə rayon ağsaqqalları, dini icmaların nümayəndələri, həmçinin, təhsil, səhiyyə və mədəniyyət işçilərinin də iştirakı faydalı olardı.

Kitabxanaçı giriş olaraq Naxçıvan və İslam mədəniyyətini birləşdirən xalqımızın zəngin milli-mənəvi dəyərləri, həmin dəyərlərin xüsusilə gənclər arasında təbliğinin əhəmiyyəti, həmçinin, kitabxananın bu istiqamətdə həyata keçirdiyi işlər barədə məlumat verməlidir. Daha sonra qonaqlar Naxçıvanın tarixi və mədəniyyəti, İslam dini, onun tarixi, aşıladığı müsbət əxlaqi keyfiyyətlər, Naxçıvanın İslam mədəniyyətinin paytaxtı seçilməsi

ilə bağlı məlumatlar, milli və dini bayramlar barədə çıxış edir, oxucuların təqdim etdiyi suallar cavablandırılır.

**Müsabiqə.** Kiçikyaşlı oxucuların təşəbbüskarlığına stimül verən və onlara öz yaradıcılığını inkişaf etdirmək imkanı yaradan kütləvi tədbir formalarından biri də müxtəlif mövzularda təşkil olunan müsabiqələrdir. **Naxçıvan – İslam mədəniyyətinin paytaxtı ili** çərçivəsində ən çox kitab oxuyan oxucu, ən yaxşı rəsm, ən yaxşı inşa, ən yaxşı şeir, ən yaxşı əl işi nominasiyaları üzrə müsabiqələr həyata keçirilə bilər. Müsabiqə bir neçə mərhələdə təşkil edilir. Müsabiqə keçirilməzdən əvvəl onun məqsədi və şərtləri, istifadəçilərin yaş xüsusiyyətləri və imkanları dəqiq nəzərə alınmalıdır. Bundan sonra iştirakçıların siyahısı, müsabiqənin keçirilmə müddəti, müsabiqənin mərhələləri və şərtləri müəyyənləşdirilir. Müsabiqənin yekun nəticələrinin keçirilməsi üçün münisiflər heyəti təşkil edilir və münisiflər heyətinin tərkibinə müsabiqənin mövzusunə uyğun sahənin mütəxəssisləri, mədəniyyət işçiləri, kitabxana rəhbərliyi, digər təşkilatların təlim və tərbiyə işləri üzrə təmsilçiləri seçilə bilər. Qaliblər müəyyən edildikdən sonra son mərhələdə qaliblərin mükafatlandırılması həyata keçirilir. Müsabiqə təşkil edilərkən yaxşı olardı ki, ərazidə fəaliyyət göstərən məktəblər, müxtəlif yaradıcılıq dərnəkləri ilə əməkdaşlıq edilsin. *“Naxçıvan İslam mədəniyyətinin incisi kimi”, “Naxçıvan və İslam fotolarında”, “Naxçıvanın dini abidələri”, “Naxçıvanın adət-ənənələri”* və s. adlarda müsabiqələr keçirmək olar.

Tədbir öncəsi iştirakla bağlı müvafiq qurumlara rəsmi dəvətnamə göndərməli, saytda elan yerləşdirilməlidir. Keçirilən tədbirin Kütləvi İnformasiya Vasitələri (KİV) tərəfindən işıqlandırılması üçün isə tədbir haqqında press-reliz hazırlanaraq onlara təqdim edilməlidir.

**İnformasiya günü** – Kitabxanaçılar öz saytlarında və sosial şəbəkələrdə Naxçıvan və İslam ənənələrinin təbliği, Naxçıvan, onun tarixi, mədəniyyəti, görkəmli şəxsləri, turizm obyektləri haqda məlumatların, Naxçıvan və İslam mədəniyyəti haqqında yeni nəşr edilmiş kitab və məqalələrin geniş ictimaiyyət arasında



məlumatlandırılması məqsədilə mütəmadi olaraq informasiya paylaşmaq faydalı olardı. Sosial şəbəkələrdə və saytlarda verilən dəyərli məlumatların əsasən **“Yadda saxlayın!”**, **“Naxçıvan haqqında bunları bilirsinizmi?”**, **“Unutmayın ki, Naxçıvan...”** kimi diqqət çəkən başlıqlar altında verilməsi tövsiyə olunur. Burada müxtəlif dillərdə mövcud olan sənədlərin elektron versiyaları, eləcə də audio kitablar, videoçarxlar, bir sözlə maarifləndirici və tövsiyə xarakterli resursların yerləşdirilməsi həm dünya oxucuları, həm də kitabxanaya gəlmə imkanı olmayan fiziki qüsurly oxucular üçün də olduqca faydalı olacaqdır.

## **Görkəmli şəxslər Naxçıvan haqqında**

Naxçıvan Azərbaycan xalqının tarixini əks etdirən abidələri özündə cəmləşdirən bir diyardır. Bu kiçik ərazidə həddindən çox dünya miqyaslı tarix-memarlıq abidələri yaşayıb və bu gün də yaşayır. Onların hər biri Azərbaycan xalqının həm tarixini, həm mədəniyyətini, həm də adət-ənənələrini göstərən abidələrdir.

\*\*\*

Naxçıvanın qədim, zəngin tarixi Azərbaycan tarixinin çox parlaq səhifələrindəndir. Bizim əsas məqsədimiz Naxçıvanın tarixini hərtərəfli öyrənmək, tədqiq etmək, onları elmi və populyar kitablarda dərc etmək, təbliğat materiallarında istifadə etməkdir.

**Heydər Əliyev,**

*Azərbaycan xalqının ümummilli lideri*

Çox şadam ki, Naxçıvan uğurla, sürətlə inkişaf edir, böyük quruculuq, abadlıq işləri aparılır. Son illər ərzində Naxçıvan böyük inkişaf yolu keçmişdir... Hesab edirəm ki, bu gün Naxçıvan Muxtar Respublikasının çiçəklənmə dövrüdür. Çünki bütün istiqamətlər üzrə işlər uğurla gedir və gözəl nəticələr var.

**İlham Əliyev,**

*Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

Hər bir yerin tarixi yalnız kitablarda deyil, onun torpağında, tikililərində, abidələrində yaşayır. Tarixini, Vətənini sevən insanlar abidələri qoruyub gələcək nəsillərə ötürməlidir. Hər birimiz tariximizlə qürur hissi keçirməli, bütün dünyaya göstərməliyik ki, ulu babalarımız, əcdadlarımız belə zəngin tarixə malik olublar.

**Vasif Talıbov,**

*Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri*

Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvan ölkəmizin tarixində və müasir inkişafında möhkəm yer tutan əsas mərkəzlərdən biridir. Bu diyar Azərbaycanda insanların ilkin məskunlaşma zamanından protoazərbaycanlıların formalaşdıqları, türk-oğuz qəbilə-tayfa birliklərinin yaranmasına qədərki ən qədim dövrlərdən etibarən həmişə ulu əcdadlarımızın məskənlərindən biri olmuşdur. Bir sıra dünya hadisələri və regional proseslər Naxçıvanın ilkin sivilizasiyaların əsas mərkəzlərindən biri olduğunu sübut edir.

**İsa Həbibbəyli,**  
*akademik*

Son illərdə muxtar respublikada aparılan tikinti, quruculuq və abadlıq işləri nəticəsində Naxçıvan şəhəri, rayon mərkəzləri, qəsəbə və kəndlər göz oxşayır, Şərqi və Qərbi memarlıq elementlərini özündə birləşdirən sosial obyektlər, inzibati binalar, yaşayış evləri diyara gözəllik verir, bu işi görənlərin əməyi yüksək qiymətləndirilir... Xan sarayı, Zaviyyə mədrəsə binası, Cəme məscidi, İmamzadə kompleksi, Buzxana, “Naxçıvanqala” Tarix-Memarlıq Muzey Kompleksi, Xanəgah Abidəsi Kompleksi, Gülüstan türbəsi, Möminə Xatın və Yusif Küseyir oğlu türbələri, Xanlıqlar İmamzadəsi və onlarca tarix və mədəniyyət abidəsi bərpa olunmuş, 1200-dən artıq abidə qeydə alınmış, pasportlaşdırılmış və onlar üzərində tədqiqatlar aparılır. Bu gün Naxçıvanda tarixi-memarlıq abidələrində Şərqi elementləri ilə müasirlik qovuşur, bu elementlər isə şəhərə xüsusi yaraşır, onu daha da gözəlləşdirir.

**İsmayıl Hacıyev,**  
*akademik*

Sinəmdə o yerin dağ havasıdır,  
Qaynar bulaqları qaynar qanımda.  
Mənim ürəyimin bir parçasıdır  
Doğma Şahbuzum da, Naxçıvanım da.

**Məmməd Araz,**  
*Xalq şairi*

Naxçıvanın yolları torpağın köksündə uzanıb gedir. Dağların qoynunda qıvrılır, düzənlərdən təpələrə tərəf yüksəlir, kəndlərin, şəhərlərin başına dolanır.

\*\*\*

...Xalq etimologiyasına əsasən, Naxçıvan toponimi “Nuh yurdu”, Naxçıvan deməkdir. Rəvayətə görə, Nuh Peyğəmbərin gəməsi tufandan sonra bu əraziyə yan alıb. Bununla bağlı dünyanın bir sıra nüfuzlu mifologiya alimləri elmi dəlillər irəli sürürlər... Bu mənada Naxçıvan tufanların dağıdıb param-parça etdiyi bəşəriyyətin yenidən binə olunduğu yerdir. Məsələnin mifoloji tərəfini kənara qoysaq, bu qədim Azərbaycan torpağının indi də tarix üçün eyni əhəmiyyəti daşdığını görürük. Naxçıvan bu gün də yenidən qurulan, inkişaf edən, yüksələn, nümunə yaradan, hər tərəfə hüsur, sevgi, səmimiyyət saçan önəmli bir dünyadır.

**Hüseynbala Mirələmov,**  
*professor*

Naxçıvan Azərbaycanın ən qədim diyarı olduğu kimi, həm də ən yeni, ən müasir diyarıdır. Tarixi yaddaşımızı təzələyib ümumiyyətlə bəşər sivilizasiyasının keçmişinə nəzər salsaq, ən erkən tarixi mərhələlərdə də yenə Naxçıvanın bir mərkəzi coğrafiya kimi qarşımıza çıxdığını görürük. Akademik tarixin xatırladığı mədəniyyət və dövlətçilik ənənələrinin kökü beş min il öncəyə gedib çıxır. Təqribən elə beş min il öncə də bütün tarixi qaynaqlarda bu və ya digər şəkildə Naxçıvanın adı çəkilir. Əgər biz bu qaynaqların ayrı-ayrı coğrafiyalarda yerləşən mənbələrinə diqqət yetirsək, görəcəyik ki, bu, çox geniş, çoxşaxəli bir siyasi coğrafiyanı əhatə edir.

**Hikmət Babaoğlu,**  
*millət vəkili, professor*

Naxçıvan Muxtar Respublikasının ərazisində İslam mədəniyyətini əks etdirən çoxsaylı tarixi-memarlıq abidələri mövcuddur.

Bu mühüm maddi və eyni zamanda, mənəvi sərvətlərimizin sırasında muxtar respublikanın müxtəlif bölgələrində yerləşən, peyğəmbər övladlarının dəfn olduğu imamzadələrin özünəməxsus əhəmiyyəti, xüsusi yeri var. Naxçıvanın on üç əsrdən artıq bir dövrünü özündə təcəssüm etdirən bu dəyərli abidələr yalnız ölkəmizin deyil, bütövlükdə, müsəlman Şərqi qədim sənətkarlıq, xüsusilə də memarlıq ənənələrinin, çoxəsrlik tarixi keçmişinin yadigarlarıdır.

**Rauf Kəngərli,**

*AZƏRTAC-ın Naxçıvan Muxtar  
Respublikasındakı bürosunun rəhbəri*

Böyük şəxsiyyətlər yurdu – Naxçıvan dünyanın ən qədim yaşayış məskənlərindən biridir. Qardaş Türkiyəyə açılan yeganə qapı olan bu qədim diyarda aparılmış arxeoloji qazıntılar zamanı tapılan maddi mədəniyyət nümunələri, duz mədəninə aşkar edilmiş daş duz parçasının içərisində daşlaşmış balıq silueti, Gəmiqaya yazılı abidələri, dağ süxurlarının və torpaq qatlarının öyrənilməsi və digər tapıntılar bu məmləkətin ən qədim yaşayış məskənlərindən biri olduğunu təsdiqləyir. Bu diyarda Azərbaycan xalqının zəngin tarixi, elmi və mədəni irsi formalaşmışdır.

**Bəxtiyar Əsgərov,**

*Bakı şəhərində Naxçıvan Muxtar  
Respublikasının Daimi Nümayəndəliyinin rəhbəri,  
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru*

Naxçıvan Televiziyasında Naxçıvanın şərəfli tarixi həqiqətləri, dünəni və bu günü haqqında çəkilən, istehsal olunan yeni filmlərə, müxtəlif yeni təsviri materiallara baxdıqca qəlbim fərəh hissiylə dolub-daşır, köksümə sığmayan sevinc duyğuları ilə naxçıvanlı dostlara, həmkarlarıma minnətdarlıq edir, ruhumda yaradıcılıq uğurlarının, zəfər zənglərinin möhtəşəm qələbə səslərini eşidirdim. Məni ən çox sevindirən, qəlbən rahat edən o idi ki, həmin filmlərdə saf, səmimi bir yaradıcı ovqat, kosmetik bəzək-

düzəksiz gerçək bir Naxçıvan, Vətən sevgisi vardı; bu sevginin damarlarında tarixin və bu günün NAXÇIVAN HƏQİQƏTLƏRİ DÖYÜNÜRDÜ; o qəlb döyüntülərindən Gəmiqaya, Əshabi-Kəhf, Əlincə, Ağrıdağ zirvələrinin, beş min illik Naxçıvan ŞƏHƏR MƏDƏNİYYƏTİNİN SƏSİ gəlirdi; bir sözlə, həmin filmlərdə tarixlə tarixçiliyin, sənətlə sənətkarlığın, sənətə az qala romantik sevgi ilə rasiona, realist professionallığın tam, bütöv vəhdətini gördüm.

**Sadiq Elcanlı,**  
*Əməkdar jurnalist*

## Ədəbiyyat

**Naxçıvan şəhərinin 2018-ci il üçün İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan edilməsi ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı:** [2 iyun 2016-cı il] //Azərbaycan.- 2016.- 3 iyun.- № 118.- S. 2.

**Baxşəliyev, V.** Naxçıvanın tarixi abidələri: [dərslük] /Vəli Baxşəliyev, F.Quliyeva; elmi red. A.Seyidov; AMEA Naxçıvan bölməsi, Naxçıvan Dövlət Un-ti, Naxçıvan Un-ti.- Bakı: Nurlan, 2017.- 212 s.: fotosək., şək., 30 sm.

**Əlincəqala = Алинджагала = Alinjagala** /Azərb. Resp., Naxçıvan Muxtar Resp.- Naxçıvan: [Əcəmi], 2016.- 303 s.: fotosək., 23 sm.

**Наси́ев, İ.** Naxçıvan qədim Şərq sivilizasiyaları ilə sıx bağlı olan diyar = Нахчыван пространство слияния древних Восточных цивилизаций = Nakhchivan a Land Closely Connected with Ancient Eastern Civilizations /İsmayıl Наси́ев.- Naxçıvan: Əcəmi NPB, 2014.- 120 s.

**Нəbibbəyli, İ.** Naxçıvan xalçaçılığı: ənənə və müasirlik = Carpet Weaving in Nakhchivan: tradition and modernity = Ковроткачество Нахчывана: традиция и современность /İ.Ə.Нəbibbəyli, V.A.Muradov; rus dilinə tərc.: N.Əzizov, F.Bağirova; ing. dilinə tərc. D.Qasımova; elmi red. N.M.Vəlixanlı; red. Ü.Məmmədova; foto. A.Muradov; Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Rəyasət Heyəti.- Bakı: Elm, 2017.- 284 s.- Azərbaycan, ingilis və rus dillərində.

**Xoş baharlı Naxçıvanım:** almanax /Azərb.Resp. Naxçıvan Muxtar Resp.; [red. M.Qasımzadə].- Naxçıvan: [Əcəmi], 2015.- 191, [1] s.: şək., 20 sm.

**İsmayıl, M.** Naxçıvan əfsanələri: [monoqrafiya] /Məhsəti İsmayıl; red. İ.Həbibbəyli; AMEA, Naxçıvan bölməsi, İncəsənət, Dil və Ədəbiyyatı İn-tu.- Bakı: Elm, 2008.- 208 s.: ill., 21 sm. + [1] elektron opt. disk (CD ROM); 12 sm.

**Kərimov, R.** Naxçıvan musiqi mədəniyyəti tarixindən. Musiqi təhsili /Rafail Kərimov.- Bakı: [Azərnəşr], 2012.- 159, [1] s.: fotosək., portr., faksim., 20 sm.

**Naxçıvan dünya mətbuatında** = Azərbaycanın Naxçıvan diyarı dünyaya açılır.- Naxçıvan: [Əcəmi], 2016.- 215 s.

**Naxçıvan ensiklopediyası:** NE: 2 cilddə /AMEA, Naxçıvan bölməsi; red. hey. B.Budaqov [və b.]; burax. məsul. V.Talıbov; [məqalələrin müəl. Y.Axundlu [və b.]].- Cild 1.- Naxçıvan: 2005.- 356 s.+[19] v.; C.2.-376 s.

**Naxçıvan folkloru** /baş məsləhətçi V.Talıbov; red. və tərt. ed. M.Cəfərli, R.Babayev.- C.3: Naxçıvan folkloru antologiyası.- Naxçıvan: [Əcəmi], 2012.- 549 s.

**Naxçıvan Muxtar Respublikası – 90** /Azərb. Resp., Naxçıvan Muxtar Respublikası, Ali Məclis.- Naxçıvan: [Əcəmi], 2014.- 101, [3] s.: fotosək., portr., gerb, 30 sm.

**Sadıqoğlu, A.** Naxçıvan qədim diyardır /Afət Sadıqoğlu.- Bakı: [Steyk kiçik müəssisəsi], 1999.-42 s.: portr., fotosək., 21 sm.

**Türklər kitabından Naxçıvana dair seçmələr** /Azərb. Resp., NMR.- Naxçıvan: [Əcəmi], 2015.- 80 s.

**Vəliyev, S.İ.** Naxçıvanın ziyalıları, elm-sənət fədailəri /S.İ.Vəliyev, A.S.Axundov; elmi red. İ.Ə.Həbibbəyli.- Naxçıvan: Ləman Nəşriyyat Poliqrifiya MMC, 2017.- 456 s.

**Cabbarlı, Ə.H.** Heydər Əliyev və Naxçıvan tarixi məsələləri: monoqrafiya /Ələkbər Cabbarlı; elmi red. E.Y.Cəfərli.- Naxçıvan: Əcəmi NPB, 2015.- 232 s.

\*\*\*

**Ağalarov, V.** Qədim Naxçıvan abidələri /V.Ağalarov //Xalq qəzeti.- 2017.- 2 iyun, № 117.- S.7.



**Ağalarov, V.** Naxçıvan – İslam mədəniyyətinin paytaxtı /Vaqif Ağalarov // Xalq qəzeti.- 2017.- 17 sentyabr, № 202.- S.5.

**Allahverdiyeva, H.** Naxçıvanın Türk-İslam mədəniyyəti abidələrinin təsviri səhnəqrafiyada /Həbibə Allahverdiyeva //Axtarışlar: folklor, ədəbiyyat, dil, sənətsünaslıq və tarix.- 2017.- № 3.- S.207-212.

**Babaoğlu, H.** Qədimdən qədim, yenidən yeni diyar – Naxçıvan /Hikmət Babaoğlu //Yeni Azərbaycan.- 2017.- 9 iyun, № 102.- S. 4-5.

**Bəktaşi, N.** Naxçıvan yallıları: Köçəri yallısı /Nuray Bəktaşi //AMEA Xəbərlər: ictimai və humanitar elmlər seriyası.- 2018.- № 1.- S. 247-252.

**Bəktaşi, N.** Naxçıvanda musiqi mədəniyyətinin tarixinə bir nəzər /Nuray Bəktaşi //Axtarışlar: folklor, ədəbiyyat, dil, sənətsünaslıq və tarix.- 2017.- № 4.- S.103-107

**Cəfərov, V.** Naxçıvanda sağlamlıq turizminin böyük inkişaf potensialları... /Varis Cəfərov //Bakı xəbər.- 2017.- 18 iyul, № 125.- S.13.

**Eylazov, F.** Naxçıvan Türk-İslam mədəniyyəti abidələrində işlənmiş bəzi xətt növləri haqqında qeydlər /Fəxrəddin Eylazov // Axtarışlar: folklor, ədəbiyyat, dil, sənətsünaslıq və tarix.- 2017.- № 3.- S.203-206.

**Əkbərova, R.** Naxçıvanın İslam mədəniyyətinin paytaxtı seçilməsi onun zəngin tarixinin və mədəni irsinin təbliğinə öz töhfəsini verəcək /Ramiyyə Əkbərova // Xalq qəzeti.- 2017.- 24 noyabr, № 259.- S.4.

**Əsgərov, B.** Naxçıvan və tarixi missiya /Bəxtiyar Əsgərov //Dövlət idarəciliyi.- 2017.- № 3.- S.199-204.

**Fərəcov, M.** Qədim Kəngərlilər yurdu yeni inkişaf mərhələsində /Məhəmməd Fərəcov //İki sahil.- 2017.- 2 dekabr, № 221.- S.20.

**Fərəcov, M.** Naxçıvanın Şərqdə açılan qapısı – Culfa inkişaf yollarında /Məhəmməd Fərəcov //Xalq qəzeti.- 2017.- 28 oktyabr, № 237.- S. 5.

**Hacıyev, İ.** Azərbaycanın dövlətçilik tarixində Naxçıvanın yeri və roluna dair /İsmayıl Hacıyev //AMEA xəbərləri: ictimai elmlər seriyası.- 2017.- № 2.- S.4-13.

**Hacıyev, İ.** Naxçıvan qalalarının öyrənilməsi tariximizin mühüm mənbəyi kimi /İsmayıl Hacıyev //Azərbaycan xalçaları.- 2017.- № 22.- S.34-45.

**Hacıyev, İ.** Naxçıvan Muxtar Respublikası dinamik və dayanıqlı inkişaf yolundadır /İsmayıl Hacıyev //Xalq qəzeti.- 2018.- 13 mart, № 56.- S.7.

**Hacıyev, İ.** Naxçıvanın Türk-islam mədəniyyət abidələri /İsmayıl Hacıyev //İki sahil.- 2017.- 6 iyun, № 99.- S. 7.

**Həbibbəyli, İ.** Qədim və həmişəcavan Naxçıvan: [Naxçıvan Muxtar Respublikası – 94] /İsa Həbibbəyli //Azərbaycan.- 2018.- 9 fevral.- № 30.- S. 6.

**İbrahimov, S.** Əlyazma mətnlərdə Şərqi nüfuzlu Naxçıvan alimləri /Səbuhi İbrahimov //Dövlət və din.- 2017.- № 3.- S. 71-77.

**İlk türkün ana vətəni və Naxçıvan** //İki sahil.- 2018.- 28 fevral.- № 39.- S. 20.

**“İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı Naxçıvan – 2018” loqotipi təqdim edilib**// Azərbaycan.- 2017.- 3 mart, № 48.- S.4.

**İsmayılqızı, X.** “Naxçıvan – 2018”: İslam mədəniyyətinin paytaxtı: hər daşında, qayasında tarixi yaşadan ulu məkan /Xuraman İsmayılqızı // İki sahil.- 2017.- 2 avqust, № 136.- S.12.

**Kəngərli, R.** Müasir Naxçıvanın inkişafı ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır /Rauf Kəngərli //Səs.- 2017.- 13 may, № 84.- S.6-7.

**Min bir dərddin dərmanı olan sirli su – “SİRAB”:** “Sirab” Rusiya, İraq, Türkiyə, Çin və Baltikyanı ölkələrdə çoxsaylı alıcı kütləsi qazanıb // İki sahil.- 2017.- 10 avqust.- № 142.- S. 8.

**Mirələmov, H.** Heyrət... Təəccüb... Məmnunluq...: Naxçıvan düşüncələri /Hüseynbala Mirələmov //Azərbaycan.- 2017.- 5 dekabr, № 268.- S. 1, 4.

**Mustafayev, C.** Naxçıvan şəhərinin sənətkarlıq həyatı: XVIII-XIX əsrlər /Camal Mustafayev //Axtarışlar: folklor, ədəbiyyat, dil, sənətşünaslıq və tarix.- 2017.- № 3.- S. 249-255.

**“Naxçıvanın türk-islam mədəniyyəti abidələri: tarixdə və günümüzdə” beynəlxalq konfransı keçirilib // Xalq qəzeti.- 2017.- 9 iyul, № 145.- S.2.**

**Orucova, A.** Müstəqillik dövrü poeziyamızda Naxçıvanın Türk-İslam mədəniyyəti abidələrinin tərənnümü /Aygün Orucova //Axtarışlar: folklor, ədəbiyyat, dil, sənətşünaslıq və tarix.- 2017.- № 3.- S.221-229.

**Rəhimov, Y.** Naxçıvanın Türk-İslam abidələri rus mənbələrində: XIX əsr – XX əsrin əvvəlləri /Yaşar Rəhimov //Axtarışlar: folklor, ədəbiyyat, dil, sənətşünaslıq və tarix.- 2017.- № 3.- S.193-196.

**Rəsulova, R.** Naxçıvan “Azərbaycanın gənclər paytaxtı”dır /Ruhியə Rəsulova // Xalq qəzeti.- 2018.- 20 fevral, № 39.- S.4.

**Rəsulova, R.** Yaşadılan el sənəti: xalçaçılıq: [xalça istehsalı emalatxanasının tikintisi ilə bağlı verilən sərəncam Naxçıvanda bu qədim el sənətinin yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoymasına səbəb olacaq] /Ruhியə Rəsulova // Palitra.- 2018.- 17 fevral, № 32.- S.7.

**Salmanlı, R.** Naxçıvan İslam dünyasının qədim şəhərlərindəndir: bunu onun tarixi və mədəniyyət abidələri bir daha sübut edir /Rəhman Salmanlı //Azərbaycan.- 2017.- 27 avqust, № 187.- S.5.

**Səfərli, F.** 2018-ci il üçün islam mədəniyyətinin paytaxtı – Naxçıvan şəhəri /Fəxrəddin Səfərli //AMEA xəbərlər: ictimai və humanitar elmlər seriyası.- 2018. - № 1. - S. 12-21.

**Sultan, M.** Muxtariyyət, mədəniyyət və gənclər paytaxtı – Naxçıvan /Mehriban Sultan //Xalq qəzeti.- 2018.- 25 mart, № 66.- S. 4.

\*\*\*

**Выпущены в оборот почтовая марка и конверт, посвященные объявлению города Нахчыван столицей исламской культуры // Бакинский рабочий.- 2018.- 10 января, № 4.- С.3.**

**Гулиев, М.** Ключ к истории: кто был последним нахчыванским ханом? /Муса Гулиев //Каспій.- 2017.- 23 сентября, № 156.- С.19.

**Древнейший образец орнамента бута найден в Нахчыване //Бакинский рабочий.- 2017.- 26 декабря, № 237.- С.9.**

**Состоялась презентация логотипа «Нахчыван столица исламской культуры – 2018» //Бакинский рабочий.- 2017.- 3 марта, № 40.- С.7.**

\*\*\*

**Fishman, S.** Ceramic production during the Middle Iron Age at Oglangala, Azerbaijan /Susannah Fishman //AMEA xəbərlər: ictimai və humanitar elmlər seriyası.- 2017.- № 1.- P.65-69.

**Ismayilova, L.** Nakhchivan defines logo of Islamic Culture Capital 2018 /Laman Ismayilova //AzerNews.- 2017.- March 3, № 17.- P. 1, 6.

**Nazarli, A.** Nakhchivan declared Capital of Islamic Culture /Amina Nazarli // AzerNEWS.- 2016.- June 8, №43.- P.7.

**Nazarli, A.** Nakhchivan's Duzdag: Magic salt cave /Amina Nazarli //AzerNews.- 2017.- October 27, № 82.- P.6.

**Salmanova, A.** Majestic ancient bridges of Nakhchivan /Aygul Salmanova //AzerNews.- 2018.- March 2, № 17.- P.1, 6.

**Salmanova, A.** Most ancient example of buta pattern found in Nakhchivan /Aygul Salmanova //AzerNews.- 2017.- December 27, № 99.- P.6.

**Salmanova, A.** Six fabulous fortresses of Azerbaijan - from Shamakhi to Nakhchivan /Aygul Salmanova //AzerNews.- 2018.- January 24, № 6.- P.6.

**Salmanova, A.** Turkey exempts Nakhchivan's goods from duties /Aygul Salmanova //AzerNews.- 2017.- November 1, № 83.- P.5.

**Swerida, J.** Mortuary finds of the Qizqala kurgans /Jennifer Swerida //AMEA xəbərlər: ictimai və humanitar elmlər seriyası.- 2017.- № 1.- P.54-58.

## Mündəricat

Naxçıvan şəhərinin 2018-ci il üçün İslam mədəniyyətinin paytaxtı elan edilməsi ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin yaradılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı .....	3
Tərtibçidən .....	6
Naxçıvan 2018-ci il – İslam mədəniyyətinin paytaxtıdır .....	7
Naxçıvan şəhərinin “İslam mədəniyyətinin paytaxtı” elan edilməsi ilə əlaqədar kitabxanalarda keçiriləcək tədbirlər .....	15
Görkəmli şəxslər Naxçıvan haqqında .....	26
Ədəbiyyat .....	31

**Naxçıvan – İslam mədəniyyətinin paytaxtıdır**  
(Metodik vəsait)

Nəşriyyat redaktoru: **Mehriban Cəfərova**

**Ünvan: AZ-1000 Bakı ş., Xaqani küç. 57**  
**E-mail: [contact@anl.az](mailto:contact@anl.az)**  
**URL: [www.anl.az](http://www.anl.az)**

M.F.Axundov adına Azərbaycan  
Milli Kitabxanasının mətbəəsində  
ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.  
Sifariş: № 18  
Çapa imzalanmışdır: 21.05.2018  
Tirajı: 150  
Pulsuz